КХОАНА МОТТИГЕРЧА СОВЕТАШКА ХОРЖАМАШ ХУЛ МАССАВА А КХАЖ ТАССА ГІО!

Массе а мехкий пролетареш, вІашагІкхета!

СВРДНОЛ

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГІалгІай обкома,

Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Советеи Министрий Советеи орган

(«СВЕТ») Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР

Газет арадувл 1923 шера денз ● ШОАТТА, 16 июнь, 1973 шу. ● № 72 (5333). Max 2 кеп.

ЯХЬЕ ХЬАЛХА БА

Ер шу доладелнеча хьалхарча бетта денз боахамгара йоаккха шуга ТІехьа-ТІехьаГІа дуккхаза йоаккхаеи хьайогІа цу «Лермонтовский» совхоза шуриг-товарни ферма бараттайна коллектин. Хьалха хІинз ферма кхача шуриг — товарни фермай коллективаша юкъе хьалха я из. Хьалха шура яккхаза планаш совгІа шолг социалистически соревнованин. ТІехьа-кхочушдеш хьабоагІа ферма лоярхан.

Ишта, планаГІа 2400 центнери социалистически лехкарех 2500 центнери яккха ешча пхе бетта 2803 центнер шура яьккхар пар.

Шура соъзаккхара социалистически яхье а бацна лаккара хьоктамаш гойтача № 2 йолча шуриг - товарни ферма хьайбан деладеларна Ачхой - Мартановски района «Лермонтовский» совхоза директе, партийни профсоюзни организацина совгІатан делаш.

Цул совгІа доярхошка Бекмурзаева Асмайта, Дибирова Зурайта очередь йоацаш «Жигули» маркех йоаь автомашина ехкай.

А. ЗАЙНУТДИНОВ.

ХАЛКЪА КАНДИДАТАШ

14 шу да Подлесная Нина Тихоновнас Урус - Мартановски района «Краснодармейский» совхоза хьажий - товарни ферме болх бу Хьара шера дика ГІуделахьан карагІдувл пуина. Ух шера а хІара нана хьаххийна ТІехьара барх! хурск кхеенш план 108 процент яьккхаьнашкий цо. Юрта боахамс лаккхара хьоккхамаш доахаш социалистически яхье хьалха датташ хьакхетарах Ленински Юбилейни, «За трудовую доблесть» яхь медалаш еннай Нина Тихоновнайна.

Ух шера районни Совета депутатальа кандидат оттаяй комунист Подлесная Нина Тихоновна.

А. КЪЧИКОВА сурт.

КПСС ЦЕНТРАЛЬНИ КОМИТЕТЕИ СССР МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ

КПСС Центральни Комитетон СССР Министрий Советон союзни бабб «Шовй хаттаьха доакъаьшш Іалашдара а 1973—74 шера доаханга Іадоакхийта колхозашна соьхозашна кийчьара а де дезарий хьалхьаьш».

Соцам тІе бедгалдоаккх, мотт!ачеча партийни, советски, юртбоахама организаца, парте XXIV съездан КПСС ЦК Пленумийн решеней чаьх а йоаздан, 1973 шера хьаббай поодуган дуккагІа яхарен кийчьяреи халкъа боахама цаначи социалистически деккхаваш тоЛаме кхоачашдар а пятилетка вожх шеоаяька хьаббай боахам дІаъо айбара хиланза дарздоаца хьалаш вІашТехьдахар а духьа юотаикара кьаьхьгамхой оаоиагІбоахаш бонкка организаторски болх чакхбоаккхаш хилар.

Партийни организаций, советскин юртбоахамен организаций оагІонгахьара бечаа организаторски бакха боарам лакхбоаргон фоурманкара гІулакхан малкхагІча хьа тІа да хьожаш хадданна тІалъожам лоаттабарон. Парте оттаяьш советски халкъо кьоабалъабо йола юрта боахам дегІабоалабара комплексни программа дерзарІа чакхъхьара. хьаббаш деладеча боалхоЛ Ерригсоюзни социалистически кьаьш шерна йоаррежаяьо, кхи тІа а доакъарап Іоадарап шарех лерттІа пайда эпарап еронга реэервааш а торонаш а тІаерзаяьро йиш хиниттар дІадаъача Іан хьалха дІалаьцаш оаІбаш тІера на доалийтаап шоай метта лоаттадеч, цул хьалхагІа дІадаъача шераца кормоцехаш а кийчьяьо, доахана Іадоакхаргдолча мотт!ачаьна тІоаоара балкаш, хІьа та пар Іоатткъам бу цу боахамий хьаббай боахамашкарча гІулакхаита.

Мотт!ани и доакъарап кийчьа ра лелаю техника, бацц хьоар доаккха атрегаташ, доакъарай кхашка хий деттара желаю насосни станцаш установкаш, хьаббай боахамерчеп доакъарап йийч течареи халача балхаита мехаизаци ера лаьрхІа кхьйола машинаши оборудовани колхозаш чен совхозашен шоай хаиначьа тоа ца еши паьех пайда во эпаан.

Уих шерен пятилетка вожх шеранкеи хьаббай боахам дегІабоалабара дьаьсе доакъарай база дІаъо чІоагІьяьера, хІара боахаме хиланза иэрйпоша тІех дикача доакъарай запасаш Іалашьеларга, хьаббаш леладу фермаш шоай хаиначьа Іаиша кийчьелга, дуьт, шура, фуэш, тха, кхьйола

КПСС ЦЕНТРАЛЬНИ КОМИТЕТЕИ, СССР МИНИСТЕРЛЫ СОВЕТЕИ

(Пистедоалар. Доналур 1-ча оагlо тіа).

юртбоахама предприятейи организацейи автомобильни транспортлы гіёжер мошеи доаклъаран кийдеча шерра пайда эца а ґіалъта иштта № 271 а йолаш КПСС ЦК-аси СССР Министрлы Советои 1973 шера 24 апреле баьча социамса хьежжа ву гіуларха ґіалъта ґіа-кхуьлаш йолча предприятей, учреждеиеи, организацеи грузовой автомобилеи боргалой автотранспецехи пайда эца а.

Союзни республикай Министрлы Советаштга, юртаника гіиреои ґіьалдеча СССР Министерстваиа, совхозашиеи колхозашкеи гіишлой-монтажни балъхан деча кхича министерствашгеи ведомствоитеи тіаґіалъа 1973 шера гіиларга хьалъе лаьхьа хьайбаш леладу полномещеиеи сихгага хьалъьа яхаран болх бе йолаялийтаран данза дарг мел доаллор лелча. 1973 шера ноябрь тіехьа ца йолийтаран уж болх бе йолайолийтаргга ґіалаш а деш.

Хьалдаь доалаче гіиреашта ву гіуларга хиланга кергйоны комплектаи технологически кхьйолеи оборудовани леаттаелга ґіалаш-долдга «Союзсельхозтехника».

Тракторнаи юртбоахама машиностроеие Министерствана ґіаґіалъа СССР Министерстваиа, совхозашиеи колхозашкеи ґіишлой-монтажни балъхан деча кхича министерствашгеи ведомствоитеи тіаґіалъа 1973 шера гіиларга хьалъе лаьхьа хьайбаш леладу полномещеиеи сихгага хьалъьа яхаран болх бе йолаялийтаран данза дарг мел доаллор лелча. 1973 шера ноябрь тіехьа ца йолийтаран уж болх бе йолайолийтаргга ґіалаш а деш.

Хьалдаь доалаче гіиреашта ву гіуларга хиланга кергйоны комплектаи технологически кхьйолеи оборудовани леаттаелга ґіалаш-долдга «Союзсельхозтехника».

Тракторнаи юртбоахама машиностроеие Министерствана, СССР Іаьржача металлърбе Министерстве, нйгачеи кхачаин промышленности машинаин бирзой предприятеи Министерство, кхйолеи министерствашга ведомствоаин деткаирйлга и хьахийлача фондий боккхгаГболча новкъосташка ґіаъкехъар йоло.

Опыти мастеерстеи йолаш ба Балиевґіаи. Хіъата кхчмарца яьк лелаеш, наргага цхьаьдаган хьаломаду цар.

Кайна Абдужаднзова Хаджаташа, ґіаъта Куржан Ахмадова Бахайна яьк лелаеш ба. Ма хьажарен творчески лелаю цар. Кастката ваагіаґібетталу дуйцаш, практикс цийделиаш дуйш, деттача доахана продуктивность лаахъяра пайхьаи дух.

Шоайла новкъостаг деш ґіилара, бевригаче чёлга дахкара хьохкамаш дахара ґіаерзаяь хіларо тоге хул ферма социалистическеи деккараш толамца кхоачашйе.

Хьалхарча квартале пачхьахьлхиеига 1411 центнер шуга ежа 107 процент кхоачашйир ферма план.

№ 2 йолча шуґіай-товарни ферма кхоачашйина яхье баьнчача ву ферма хьайбаш леладераша хьалхара моттиг яьккхай.

Ту толама керттера баьъна Валиевґіаи, Чалаева, кхьбаран сапна болча ґіьалда ґіьалдеттий опыт юкъе кхчьалор, доакъъарах лерттіа пайда эцар да.

Ґіадахача Іай бокха терхам ґіабахийтар деаякаша доакъъар хьомбеси дахкара. Хіара доаржа учет лелайоча.

Кайнас массарел яьалха Ґіалоладир доакъъар кхоаеи ґіадежкара толамца хьохкамаш. Кхьбаната хьоккхар толамца яьлх, тайжа хіъата килограмм яхьйора цо.

Шакхха хьалха дакхха деаш хидац Балиевґіарца ас деза. Цар уйла тіайбохитйаш бу шоай бохх.

Массарар ґіаъдежача а коорпоиқатшка хьчаа уж. Шаьхьаз-ґіаьхьаз хьаз ґіеиден кхаг хьоккхъ хьайбаш, эцар фуд хьоккхъ ґіа тіхьаьхкор а балха толам совбоаккх.

Дика Іаиґіалъаьна доахан бабаьна тіа ґіаьлъад. Денгара денга дакхху цуча. Уж шеш лелаеш пийлха тіеи дакхъеиний. Шура совйолча ха я хіанзаъъар. Цудуъъа шоай хьинар совбаьккъах Балиевґіаи наиаеи, йолеи. ферма хьайбаш леладераеш пятилетка кхоалагіча, хоадамбеча шера шоаи тіаийца деккараш толамца кхоачашдара.

Н. ДЖАМАЛОВ.

Ставропольe межхьаттахоша пйсларіна пятилетка хоадамбеча, кхоалагіча шера тіаийца доккхий деккаваш толамца кхоачашдур. Планнал соагіа дарьккад итт эзар тоннал соагіа межхьаттъа,- кхо миллион кубометр газ. ялх эзар метрал тіех бурув техад скважинашта. Хьалоакхаш лоа межхьаттъа алсамдоаккхача дикка дакъа хьоач бурув деттара балний нефтегумекн чиуваленерча межхьаттъа лекарашка. Цен толаме кавалеоздадьа 4500—5000 метр кіоарґача скважинашта буруь тохилга. Буруь техачарна даенеоз бакъъо хіоарґача Чечнина межхьаттъа хьаерах йола геологий прогноз. Яхье - баьнпараша юкъе хьалха латт хъона коммунист мастер Владимир Денисенко керте волл буруь деттарай комсомольско - гаґиярой бригада.

СУРТА ТІА: Владимира Денисенко бригада арґіэнара вахта чакхъьхьинера ґіеґіьаьтіа.

К. ТАРУСОВА сурт. ТАСС фотохроника.

ДОЯРКАШ БАЛИЕВГІАР

«Гудермеский» совхоза № 1 йолча шурий-товарни ферме доярканаа ґіаґіалъача шера баьча итоґіаш ешш гучадалар Чалаева Селхата хьоккамаш массарел лаккхаґіа хилар. Хіара хьоабача Іаттагага пиера 2692 килограмм шурпе ьыссйаю цо, планаґіа 2222 килограмм йолеш. Цул 20 килограмм кІезигаґіа яьккхар Балиева Кайпат.

— Уьх шера Селхатан тіехьарьа со, — аьлар Балиевас, пятилетка кхоалагіча шера социалистически деккараш тіаґіаш.

Доккхий деккараш да Кайпас хьежкамаш.

Шоайла ца иа луш цхьатарра хьежкамаш долаш хьайбаґіар хіара яр. Хьайбай боахаме йтт шера йолл баь йоккха г оцат ло-лаш я чи чакхсе я. Из доярка тоґіаме баьхенех керттера цаї да.

Шабахо пятилетка кхоалагіча, хоадамбеча шера цхьа бутт. Итоґіаш ешш. Хьалхара ма-ллин литр кхачаґіо. Шиц бетта баьча балха итоґіаш йича а социалистически яьк хьалха латтанех ма хилар. хіъоа Іаттагага — 420 килограмм шурпе яккхарех.

Селхата дог-ґіага лоаца баьк-яхаа шиг новкъостаа.

Шоолангіа моттиг аьккхар Кайпай йолл Кужжина. Хьалхарча кхаатала задани массарел дикаґіа кхоачашйир Балиевґіар, хіъоаре шоай доахаиґара 674,631 килограмм шурпа э йоккхаґіан.

Цхьана бахханга Балиевґіар ферме Нагахъ санна доярка йолаш наиаеи баьча балха стаж итт шоолл соагіа яле. Кужжина хьаеха кхо шу соагіа ха мара яц. Цхьабаханга, цар уйла цаї я — дучхаґіеи кхъхьегама овсавле лаьхха йолашш болх бен цунна а, дучхаґіеи Войккхиґіа. Из пхиъа ґіа-хьарґіоал. Из дуьлу царна произ-водстве человечаех кхоачам ца беш шоай мастерство лакхъяноа. шоайла дій-ъха дагіа. Къьста та дучха дика ґіиґілакхаш хьаломаш Кужжина ший пьяьгагаоа.

Ший пчатчеки балха тіа йиьна хьежжех пайда а ма-ллин хьежкамаш йоаш а Кужжина Балиевґіаи йоаш Кужжина — кавара шу доладелъаьх духъьал ший йьяьга мара ъьалладе дІмехъийтаро цо.

Цхьа, из ґіа-ґіо февралс, кхъметел ферме хьалхара моттиг яьккхар Кужжина. Хьалхара моттиг яьккха ешш ишт а тоно а йолга боккхаГболча новкъосташка ґіаъкехъар йоло.

Опыти мастеерстеи йолаш ба Балиевґіаи. Хіъата кхчмарца яьк лелаеш, наргага цхьаьдаган хьаломаду цар.

Кайна Абдужаднзова Хаджаташа, ґіаъта Куржан Ахмадова Бахайна яьк лелаеш ба. Ма хьажарен творчески лелаю цар. Кастката ваагіаґібетталу дуйцаш, практикс цийделиаш дуйш, деттача доахана продуктивность лаахъяра пайхьаи дух.

Шоайла новкъостаг деш ґіилара, бевригаче чёлга дахкара хьохкамаш дахара ґіаерзаяь хіларо тоге хул ферма социалистическеи деккараш толамца кхоачашйе.

Хьалхарча квартале пачхьахьлхиеига 1411 центнер шуга ежа 107 процент кхоачашйир ферма план.

№ 2 йолча шуґіай-товарни ферма кхоачашйина яхье баьнчача ву ферма хьайбаш леладераша хьалхара моттиг яьккхай.

Ту толама керттера баьъна Валиевґіаи, Чалаева, кхьбаран сапна болча ґіьалда ґіьалдеттий опыт юкъе кхчьалор, доакъъарах лерттіа пайда эцар да.

Ґіадахача Іай бокха терхам ґіабахийтар деаякаша доакъъар хьомбеси дахкара. Хіара доаржа учет лелайоча.

Кайнас массарел яьалха Ґіалоладир доакъъар кхоеи ґіадежкара толамца хьохкамаш. Кхьбаната хьоккхар толамца яьлх, тайжа хіъата килограмм яхьйора цо.

Шакхха хьалха дакхха деаш хидац Балиевґіарца ас деза. Цар уйла тіайбохитйаш бу шоай бохх.

Массарар ґіаъдежача а коорпоиқатшка хьчаа уж. Шаьхьаз-ґіаьхьаз хьаз ґіеиден кхаг хьоккхъ хьайбаш, эцар фуд хьоккхъ ґіа тіхьаьхкор а балха толам совбоаккх.

Дика Іаиґіалъаьна доахан бабаьна тіа ґіаьлъад. Денгара денга дакхху цуча. Уж шеш лелаеш пийлха тіеи дакхъеиний. Шура совйолча ха я хіанзаъъар. Цудуъъа шоай хьинар совбаьккъах Балиевґіаи наиаеи, йолеи. ферма хьайбаш леладераеш пятилетка кхоалагіча, хоадамбеча шера шоаи тіаийца деккараш толамца кхоачашдара.

Н. ДЖАМАЛОВ.

ТОРОНАШ ЛЕХ

«Старогрозненфть» НҐДУ шолґіачіа районни инженерно - технологически служба- цъьяккха скважинна ящ меккхаьтта «Іеж етташ «Іаьржа доцуъ» луш. Цигга мел йолл скважинаш кхаьнача фондара межхьаттъа доакъаш я, ерригаш а пхи йіаь гаргта я ґіж. Кхаьнача фонда скважинашкара «Іаьржа доцуъ» хьалъьаъаш йола стаґіожаш - цъьяккхаш латт Ташкалера № 15 йолча молсовхозе кхачъалца.

— Аъта болх баш межхьаттъадеаяка тха — операторий бар, — йоаь служба начальникни Сорсокгаеин Иван-Павлович. — Уьказа ший болх дика байца Іе йиш яц, хьало лоаш, ше кархьалца профессеи ешаш хала вена хіпранар. Уж тайна нах тхо долча болх бан. Шоай ъьнтари шиъи кхо ца беш скъьъет цар пачхьахьлхеи лиеш тіаийца социалистическеи деккараш толамца кхоачашдара. Царех ба операторашп В. Иванов, Д. Джабриилов, М. Родин, С. Добубев, З. Заманаева, Л. Брундасова, кхьбаран. Председатель Почетни Доска тіа йиъай цар цёраш. Планированне кердача систематіа болх беча тха коллектино шу доаллуча хана доаккхаш хьаеха межхьаътта доадалийтаи, яхаш дуьш Сорокоягина.

Цуьи мерттеларг да хьалоакхха межхьаътта лох ца далийтара цу службе дуьхьа геолого - технически мероприятеи чакхъяккар. Хьалхарча квартале цига чакхъяьккача 16 геолого - технически мероприятеи хьалоакхха «Іаьржа доцуъ» 400 тоон гаргта доалькхар. № 639 йолча скважине тіеран тіоаначка а баьина межхьаътта лаккха болабелар операторен. Из баъьан долаш дийнаеи бусе скважинаш луш дола межхьаътта ъьнтари тіакъатйтар.

Шоаш тіаийца социалистически деххараш толамца кхоачашдара тіье болимара межхьаътхоша тіеґіерта къосам лоаттабу хёкоп бера тіехьа а. Цох докхха берйат дьаьлаш. Шера планаґіа цар кхое еъаш яр бІаь эзар килограмт-сеа тіаґіаш. Шолґіачіа Курска неъе ъьаьлъаргйолча керлача металлургически комбинато. Комбинатан тола баа — дуьнен тіа йоккхаґійолча Курскеи магнитни аномалеи руда ресурсеши. Кокеуноши кіораш советскеи польскеи шахтъакхаза ґіаґіалъача предприятеи; Іалама газ, металлаота, кергйоначеи дакъа электроэнергеи торгьа цуьна вай предприятеиа.

Техническа прогресса этапаи а хьина Двоґіаґіьа комбинат. Жима йолча волабелъаергьи эгара хьалха вай мехка хьаьъ хьалдаца болат хьадуъъа установкаш. Комбинате дай-мехка кокеуноши хьалъьаъаш ю. Цуьнан 5 эзар кубическеи метр че хулаш дуьнен тіа эстара йоккхаґіен йола доменни пийлхаш, 300—330 тоннаи кухонни тешаш йола конвертораш. Оборудовани дуккха керда тайпан доахкйтаргга СЭВ-а кхьча мехкаша а.

Пшитпа Іоккха промышленни комплекс хьалъе тоґо хиннай социалистическеи пачхьахьлхеиний экономически инъ боккхаґіа хилар болабелъ болган. Хіъоа СЭВ-а членаш долча мехк хіъоаре ший я металлургически промышленность СССР-о технически новкъостаґіа а деш хьалъьай Польшеча Нойа Гута. Чехословакеча Востоно-словакеи, Румынеча Галакний, Болгареча Кремиковски яга а кхьйолча а шера 3—4 миллион тони болат тола проектни иэ кхоачани. Цу предприятеиа пайда ву СССР кхьча эзар ґіалъта 2—3 тони йьяьга руда, 1—1,5 тони кокеуноши кіораш, дуккха кхьйола бедаш доагоаш. Цудуъъа экономически ґіойленерґіа да керда доккхий металлургически заводаш бедаьи доагоаи доахана юхе хьалъьар, тіаккха цо Іаламдерела транспортаца двоґіаъкех дуьхьа ахча яходелга.

Союзни республикай Компартей ЦК-аннга, партге крайкомаштен обкомаштен, республикай Министрлы Советаштга, крайисполкомаштен облисполкомаштен, моттигерча партийни, советски, юртбоахамни организаца ґіаґіалъаш хьайбаш леладу помещеиеи кормохранилйшаш хьалъьаран тоаран, кормоцехаш кормокухнеи кийчъара, формацкарна халача балхий процессаша механизаци яра колхозашгеи совхозашгеи промышленни предприятеша шефски помощ-ъстал дела ъёаттіехьаккхаза.

Бакъъаъа лаьрхіаа союзни республикашка хьоа боахама предприятеитен организацеитен 1973 шера республикански страховой фондашка ґіачутелара ґіьунґіаъа лаьттаькара йола ґіа ахча задалеш отгаелга.

Машинишлый Министерство техкарийла я союзни республикай Министрлы Советт 1 октябрера 1974 шера 1 мая къаччаьца болча даеш колхозашта, совхозашта, къоа юртбоахама предприятеита къоа республикашка, крашка, областашка кийчаьъ Іожа доакъъаран № 1553 а йолаш 1972 шера 20 ноябреи № 1832 э йолаш 1972 шера 21 августеи СССР Министрлы Советт растворенеша отгаьъа солоозіа ґіаувза.

Льготни тариф оттаерца дувзатенна машиншлый Министерстве яь расходаи союзни республика бюджетера ахчаи чоґах Министерствана хозяйственно-транспортаеуттаяйолл са союзни республикай Министрлы Совета.

«Союзсельхозтехникана» ґіаґіалъал колхозашеи совхозашкеи доакъъаран ґіаґіалъаш, чакхдоаккхаш, кийчаьъ йолча хьайбаш боаґіан хьежкамаш техникеи машинаи тоаран царна техническеи машинаи тоаран царна техническеи ґіиґізаьх дозаган балхан шефпелъа, «Сельхозтехника» районни обслуживанешка хьайбаш, сезаьъна фермаш ґіъаьан, агрегаташ, ґіъаьъа комплектеиґіа йолл машинаш оборудованна хьаьъна ґіъаьъа ярнйона фонд ґіъаьъа ґіъаьъа-ґіоаьъа.

Бакъъаъа лаьрхіаа союзни республикашка хьоа боахама предприятеитен организацеитен 1973 шера республикански страховой фондашка ґіачутелара ґіьунґіаъа лаьттаькара йола ґіа ахча задалеш отгаелга.

Машинишлый Министерство техкарийла я союзни республикай Министрлы Советт 1 октябрера 1974 шера 1 мая къаччаьца болча даеш колхозашта, совхозашта, къоа юртбоахама предприятеита къоа республикашка, крашка, областашка кийчаьъ Іожа доакъъаран № 1553 а йолаш 1972 шера 20 ноябреи № 1832 э йолаш 1972 шера 21 августеи СССР Министрлы Советт растворенеша отгаьъа солоозіа ґіаувза.

Льготни тариф оттаерца дувзатенна машиншлый Министерстве яь расходаи союзни республика бюджетера ахчаи чоґах Министерствана хозяйственно-транспортаеуттаяйолл са союзни республикай Министрлы Совета.

«Союзсельхозтехникана» ґіаґіалъал колхозашеи совхозашкеи доакъъаран ґіаґіалъаш, чакхдоаккхаш, кийчаьъ йолча хьайбаш боаґіан техникеи машинаи тоаран царна техническеи машинаи тоаран царна техническеи ґіиґізаьх дозаган балхан шефпелъа, «Сельхозтехника» районни обслуживанешка хьайбаш, сезаьъна фермаш ґіъаьан, агрегаташ, ґіъаьъа комплектеиґіа йолл машинаш оборудованна хьаьъна ґіъаьъа ярнйона фонд ґіъаьъа ґіъаьъа-ґіоаьъа.

— СССР энергетикаи электрификацеи Министерстваа ґіаґіалъал колхозашеи совхозашкеи хьайбаш леладу ферманаш комплексеиеи электроэнергеи ґіаґіалъара ґіулъара хьалхарча хьаґіергача потребителеи доархійлар.

СССР дуьхеи шурий промышленности Министерство деххарийла я дехг чакхлоаца предприятеитен доахани кор ґіара оалхаларан, эгараи дуьхьа ґіаґіалъаш. Цудуъъа ґіъаьъа-ґіоаьъа 1973 шера 1 августал тіехьа ца йолайлаш кхо ґіара оалхаларан комбинаташ, кроликаш ґіаґіалъаш ґіъаьъа-ґіоаьъа 1973 шера 1 августал тіехьа ца йолайлаш кхо ґіара оалхаларан комбинаташ, кроликаш ґіаґіалъаш ґіъаьъа-ґіоаьъа 1973 шера 1 августал тіехьа ца йолайлаш кхо ґіара оалхаларан комбинаташ, кроликаш ґіаґіалъаш ґіъаьъа-ґіоаьъа.

Союзни республикай Компартей ЦК-аннга, партге крайкомаштен обкомаштен, республикай Министрлы Советаштга, крайисполкомаштен облисполкомаштен, моттигерча партийни, советски, юртбоахамни организаца ґіаґіалъаш хьайбаш леладу помещеиеи кормохранилйшаш хьалъьаран тоаран, кормоцехаш кормокухнеи кийчаьъ йолча хьайбаш боаґіан техникеи машинаи тоаран царна техническеи ґіиґізаьх дозаган балхан шефпелъа, «Сельхозтехника» районни обслуживанешка хьайбаш, сезаьъна фермаш ґіъаьан, агрегаташ, ґіъаьъа комплектеиґіа йолл машинаш оборудованна хьаьъна ґіъаьъа ярнйона фонд ґіъаьъа ґіъаьъа-ґіоаьъа.

— СССР энергетикаи электрификацеи Министерстваа ґіаґіалъал колхозашеи совхозашкеи хьайбаш леладу ферманаш комплексеиеи электроэнергеи ґіаґіалъара ґіулъара хьалхарча хьаґіергача потребителеи доархійлар.

СССР дуьхеи шурий промышленности Министерство деххарийла я дехг чакхлоаца предприятеитен доахани кор ґіара оалхаларан, эгараи дуьхьа ґіаґіалъаш. Цудуъъа ґіъаьъа-ґіоаьъа 1973 шера 1 августал тіехьа ца йолайлаш кхо ґіара оалхаларан комбинаташ, кроликаш ґіаґіалъаш ґіъаьъа-ґіоаьъа 1973 шера 1 августал тіехьа ца йолайлаш кхо ґіара оалхаларан комбинаташ, кроликаш ґіаґіалъаш ґіъаьъа-ґіоаьъа 1973 шера 1 августал тіехьа ца йолайлаш кхо ґіара оалхаларан комбинаташ, кроликаш ґіаґіалъаш ґіъаьъа-ґіоаьъа.

КПСС Центральни Комитетен, СССР Министрлы Советои кхъкійкалъл, партийни, советски, юртбоахамни профсоюзни, комсомольски организацеина, совхозашеи колхозашеи, промышленни предприятеина доакъъараш Іаламдела дика йіаґіабетталорга доакъъаш Іан кийчо яра доґіа хіама дерґіолгах а ца ларда тіа хьайбаш продукташ дика дуккха-ґіа йоахийлеи эцийлеи Іаламдерга доагах а цоаш дог гийна хилар.

Союзни республикай Компартей ЦК-аннга, партге крайкомаштен обкомаштен, республикай Министрлы Советаштга, крайисполкомаштен облисполкомаштен тіаґіалъад «Сельхозтехника» моттигерча промышленность предприятеина а республика кхъча предприятеина а хьайбаш боаханан доакъъаран кийчеи зона машинаш оборудованна кхъ тіа а кийчъара ґіъаьъа-ґіоаьъа материалаш комплектующи изделеи лаьхара тіадерзадьа ґіулъаъаш чакхдоаккхаш.

СССР министерстваи хиъ боахамен Министерстваа а СССР юртбоахама Министерстваи а тіаґіалъад колхозашеи совхозашкеи дьяа договорґіа хиъ дехха культурни дьяьеиаш хьежа моттигерча хиъ пайда яцара балхашта проектно - сметни документаи оттаелга Іаламдерга.

Союзни тіа къьстта уйла тіаъкійтъ лелаеш дожжа дойлаи учага районашка Іан кийчо яра. РСФСР, Казахски ССР, Средни Азеи Закавказьяи республикай Министрлы Советаштга тіаґіалъад Іей доахан дожжа учага дьяґіанаш да доакъъарай страховой запасаш хьаяра, дьяґіанаша доахан ґіьалдигага ханна профилактически мероприятеи чакхъьхара, доаи дожжа хьайбаш учага дьяґіанашка кхъ тіа а уж хьоабарцоаа мотиггаи кийчъара ґіъаьъа-ґіоаьъа, долодйлаьнаш, кхмелоа товарни хьаґіелга.

СЭВ-а механика шоайла ґіъаьъа телерна шоай металлургеи бизаь хіанга баи аьина кхоаьъа бу аьинкеи марганецеин рудаш, хромиташа, доагорна, легирующи элементаша, оборудовани. Планнал соагіа тіа эзар ґіа-ґіо дегіъх ъона, проката, турбай, ферросплавай производстваа дуьнен хьалхьашта юкъе специализацеи а кооперированне ґіелга. Цу ґіулъаъа тіа-тіа боккхаґіа доарґіаме хулаш йоаґіа Іаьржача металлургеи дьяьеиаш дуьнен хьалхьашта юкъе специализацеи мехкеи дуьнен хьалхьашта юкъе специализацеи а кооперированне ґіелга. Цу ґіулъаъа тіа-тіа боккхаґіа доарґіаме хулаш йоаґіа Іаьржача металлургеи дьяьеиаш дуьнен хьалхьашта юкъе специализацеи мехкеи дуьнен хьалхьашта юкъе специализацеи а кооперированне ґіелга.

Ґіальмаеге йолаш металлургически производство хьа а ян, СЭВ-а механика деґіаххулаш цу дьяьке дуьнен кхъча пачхьахьлхеиний ґіелаладу ґіулъаъаш ву металлургически заводаш хьалъьо Инде, Египте, Ираце, Турце, Шеора-шера Іаьржача металлаш миллионан тоннаи юхъе ґіар Малдавеи Европа мехкашка. Малдбуеин ґіелаладу ґіулъаъаш деґіалелаздара боккхаъа доарґіаме хулаш ваа мехко Марсела юхъе металлургически комплекс хьалъеча , дакъа ґіаларе. Баът ъёаттіехьаккхаб аьик ше маларра юхаметтиотгаларе металлаш пайда йоаґіабетталу йола металлургически комбинат СССР-е хьалъеча ФРГ фирмаша ґіаъкеи ґіаларе хьалъеіъ, Іаьржа металлургеи деґіаххулаш йоаґіа. Іомаре шоайла ґіа-хьа Іомаре шоайла ґіа-хьа Іомаре шоайла ґіа-хьа

ХАЗЕХЬАЙОАЯЦ

Керттера дакъхе дудха лаьрхIа хьайбан хIоьабан ба «Шалинский» совхозан болхIой. Цудухьа совхозе IIа мел йийна культурни ялата лаьрхIа 400 гектари силосе лоьрхIа 700 гектари хьажжIаш, 2500 гектара тIа гурахь юьк куьг туран; 300 гектар дожь, шиъа тIайийча цIъан шерен дукхуча шерашкех тIаIовла балцан доакъара ахсеш я.

Цу майла тIара социалистическа декларацIа IалашIе езаш я 7000 тонн силос, 600 тонн сенаж, 6050 тонн гIоьма доакъар, цунах 1500 тонн бол, 4550 тонн ча, 6000 тонн концентрат, кхыпран.

— Хьара бригаде аргIа доттачарна йол хьалхIехьийна, йол хьатIаяхуьба, ялъах холлаш ду агрегаташ оьсабо, — боьх Iаихьа Федора.

Доакъар Iалашдеш болх бен болхазарна юьхь цIй болуш норма кхоачалца ца еш пайхьа мара саг вац. Хила дIиш а яц, хIама ваьна Iуйранна са тоссача дена болх ваьг тIеэцабоблаш а доккха лаьрхIача 12—13 сахьата кхыьне хIама совхоза доакъар Iалашдечар.

— Ухх хьай тIара гектара тIаре эстара хьала хьекхачух юьхь а лаьрхIача 18—19 центнер йол пурбанаш. Шозанаг кхоачалгIен кхыьна хIоьабан кIеззигаш (кIезиг а, 16—17 центнер йол хургьа. Социалистически декхарех хIара гектара тIара юьхьера лаьрхIача 31 центнер йол яккха еташ да тхо.

Иштта дIаке хьайбай тта оттаделе кхиъ хьашка доакъара дIайийна хинна культурашна. Къаьстта дика тIаьяьнай хIа дуллача 84 гектара тIа цхьа дIайийна дукхахьа шерашка тIаIовла балцаш. Цу майла т

МОГАШЛЕ ЧЮАГIЪЯРА ХА ТIА

Хlара шерi берригача медко белгалдоккхург мотивацин болхлочун Ди — эстара кхъхтамегIарча профессе виналлин медицински эскара цIей, 1965 шера 10 декабре президиумо СССР Лаккхъяьча Совета Президиума Указана чIогIа а дав, хIара шера июнь бетIе кхоалаIена кIиранзийнаб белгалдоккхург.

Сийлахь-боккхача Октябро хьтало шаккхаро адамаллен историе чухь дахьыхьна торо хилар йоккъе паччахьалкхен социально-политически проблема сема уникIийно лорарна дешаш кхоачашце

Советски Пачалхан шерашца советски наьха материальни культурин боарам лаккбалар бохьна долаеш, хьалхарча пачиски зереташ тIа белгалъяь унахIийно лорарна социалистически принцишан вахарг кхочачIаьрах боаниш, масанера IаIаккхачан зарбе делиг, советски наьха уникIийнг лорьяьта легIалоаладе.

Вай мехка йахь Iара денна дукха-тIа хуй медицински учреждений.

Вай мехка йоккха тIа IаIаккхашкахьа баьккхийб медицинска Iилма. Тlехь-тIехьаьта кIоргарIа йоаз.

Iилмакхоста - медикашца сецжин Iалмай специалисташа тайп-тайIара газарий кхалоеш пан, уж лазарш ца хилийтара керлачу тайпара лаьбан ду, ту тIулакха йолаш я мохкан, вай хенара тIехIика медицински техника.

СССР-е цIендь IаIаьхкаст осна, чума яха лазарш, йоккха кIезигбеллиб туберкулезе намгаш хуьлу нах, гептара лаьтIенад промышленношсте нах доаьбаба, доккх лаьтIенад бераш хоалта, IаIаьтIенай секо захIа йоккха ха. Кхъаьнарча Россе юкъаьра лаьхьIена 32 шера марта вахьанг сар, хIинта хIинт секо вахьан йоккха кхаа-ворта ха 70 тоьа. (1970 шера яьна пер ешех Нохч-ГIалгIайчеле 476 сар ва 100 шуьа пул тIехь ха йолаш). Вай мехка нах эхтара дукхагIа бахьанаш дац — уникIийно лорарна Сталька Комиссарг.

1919 шера 29 марта Б. И. Ленин ца кулг язадеп «Паччахьалкхен юкъаьра лоарIам бола гIарбан шерташ тIа белгалъяь унахIийно Декрета. Из бар кулготIан къ-мий лоалаьха ерзеен бахька хьалъара IIа.

Нагахь санна IаIаьрга шеташца советски наьха материальни культурин боарам лаккбалар бохьна долаеш, хьалхарча пачиски зереташ тIа белгалъяь унахIийно лорарна социалистически принцишан вахарг кхочачIаьрах боаниш, масанера IаIаккхачан зарбе делиг, советски наьха уникIийнг лорьяьта легIалоаладе.

Вай мехка йахь Iара денна дукхаг